

Перспектива дослідження. До перспектив подальших досліджень відносимо розгляд питання альтернативних засобів комунікації дітей з ООП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаяш О. В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку : Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків. Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІПО, 2016. 120 с.

2. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: наук.-метод. зб.: Вип. 11. Т.1. К.: Наук. світ, 2009. 308 с.

3. Тарасенко Н. В. Соціально-педагогічний підхід до формування дитячого колективу в умовах інклюзивного закладу. Дитина з особливими потребами. 2016. № 5. С. 12–15.

4. Тараскіна Л. В. Соціалізація дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі в умовах упровадження інклюзивної моделі навчання. Дитина з особливими потребами. 2016. № 5. С. 8–11.

5. Туріщева Л. В., Малихіна О. Є. Використання настільних ігор як умова соціалізації дітей з особливими освітніми потребами. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: Теорія і практика : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Харків, 2019. С. 274–277.

Юлія Косар

студентка 4 курсу спеціальності

016 Спеціальна освіта (Спеціальна освіта. Логопедія)

Львівський національний університет імені Івана Франка

Науковий керівник – **Породько М.І.** ,

канд. пед. наук, доцент кафедри спеціальної освіти

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ МЕТОДІВ У КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗВУКОВИМОВИ

Розвиток мовлення у дітей дошкільного віку є актуальним питанням у сьогодні та потребує постійного дослідження і вдосконалення. Саме правильна звуковимова передумою розвитку багатьох освітніх навичок, таких як успішне навчання, засвоєння нових знань, письмо та читання; та в загальному - процесу успішної соціалізації дитини у житті.

Традиційні методи логопедичної роботи, хоч і дають певні результати, не завжди є достатньо ефективними. Тому виникає потреба у пошуку нових,

інноваційних методів корекції порушень звуковимови. Одним із перспективних напрямків є використання технічних методів навчання. Завдяки розвитку інформаційних технологій з'явилися нові можливості для стимуляції мовленнєвого розвитку дітей.

Дослідження допомагають зрозуміти особливості навчання за допомогою технічних методів та сприяють розробці ефективних методик корекції порушень звуковимови та розвитку інших здібностей за допомогою комп'ютерів, тому аналіз впливу технічних методів на корекцію порушень звуковимови дітей дошкільного віку набуває актуального значення. Також дослідження цієї теми допомагають у розробці нових методик логопедичної роботи, підвищенню мотивації до навчання та розширенню можливостей логопедичної допомоги.

Ключові слова: порушення звуковимови, корекція, технічні методи.

J. KOSAR. THEORETICAL ASPECTS OF THE USE OF TECHNICAL METHODS IN CORRECTIONAL WORK WITH CHILDREN WITH SOUND PRONUNCIATION DISORDERS

Speech development in preschool children is an urgent issue today and requires constant research and improvement. It is the correct sound pronunciation that precedes the development of many educational skills, such as successful learning, learning new knowledge, writing and reading; and in general, the process of successful socialization of a child in life.

Traditional methods of speech therapy, although they produce certain results, are not always effective enough. Therefore, there is a need to find new, innovative methods of correcting speech and language disorders. One of the most promising areas is the use of technical teaching methods. Thanks to the development of information technology, new opportunities have emerged to stimulate children's speech development.

Research helps to understand the peculiarities of teaching with the help of technical methods and contributes to the development of effective methods for correcting sound pronunciation disorders and developing other abilities with the help of computers, so analyzing the impact of technical methods on correcting preschool children's sound pronunciation disorders is of great importance. Research on this topic also helps to develop new methods of speech therapy, increase motivation to learn, and expand the possibilities of speech therapy.

Key words : disorders of sound pronunciation, correction, technical methods.

Постановка проблеми: Проблема корекції звуковимови у дітей активно розглядається протягом останніх десятиліть. Проте із збільшенням розвитку інформаційних технологій і зростає питання використання їх у процесі навчання в тому числі і корекції різних порушень мовлення.

Актуальність: Сьогодні питання способів та методів корекції порушень звуковимови стає все гострішим, через збільшення кількості дітей з порушенням звуковимови. Дослідження вітчизняних спеціалістів мовленнєвого розвитку дітей з порушенням звуковимови (О.В. Боряк,

Ю. В. Рібцун, Л.І. Трофименко, М.К. Шеремет) показують важливість вивчення особливостей мовленнєвого розвитку дітей, проведенню якісної діагностики для формування подальшого корекційного маршруту.

У сучасній практиці все більше уваги приділяється питанням корекції звукової сторони мовлення дітей з порушенням звуковимови за допомогою різних технічних методів. О.Б. Качуровська, І.С. Марченко у своїх працях виділяють технічні методи навчання, як ефективний метод корекції порушень звуковимови у дітей дошкільного віку.

Мета статті. Теоретичне дослідження впливу технічних засобів на корекцію порушень звуковимови у дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Технічні засоби навчання – це вдосконалення всього педагогічного процесу, які сприяють підвищенню інтересу до навчання, ефективності корекції мовленнєвого порушення [6, с.5].

Нові інформаційні технології стали перспективним засобом корекційної роботи з дітьми, що мають порушення мовлення. Суцільна комп'ютеризація відкриває нові, ще не досліджені варіанти навчання, що пов'язані з унікальними можливостями сучасної електроніки і телекомунікацій. Інформаційні технології належать до числа ефективних засобів навчання, все частіше застосовуються в спеціальній педагогіці [2].

Тому застосування технічних методів допомагає вдосконалити процес корекції порушень у дітей з різними порушеннями мовлення, в тому числі з порушенням звуковимови.

Ефект їх застосування залежить від професійної компетенції педагога (логопеда), вміння застосовувати нові можливості, включати інформаційні технології чи технічні методи навчання в систему навчання кожної дитини, створюючи велику мотивацію та психологічний комфорт, а також надаючи їй свободу вибору форм та засобів діяльності [2].

Впровадження у навчальний та корекційний процес технічних методів навчання у своїх роботах розглядали О.Б. Качуровська, І.С. Марченко, а саме вплив технічних методів на логопедичну роботу з дітьми з мовленнєвими порушеннями.

Технічні методи також забезпечуються наочною. Такі видатні вчені, як Я. Коменський, Ж. Руссо, В. Сухомлинський у своїх працях досліджували питання наочності у процесі навчання.

Я. Коменський був переконаний, що використання наочності у процесі навчання це золоте правило дидактики, зміст якого можна

описати так: усе, що можна сприймати органами чуттів, зокрема зором і смаком, відчувати на дотик, треба показувати дітям, давати їм змогу оперувати натуральними й зображувальними об'єктами діяльності [5, с. 34].

На сьогоднішня у спеціальному корекційному освітньому закладі учитель-логопед широко використовує у своїй роботі комп'ютерні технології. Це різноманітні логопедичні тренажери, інтерактивні посібники, а також комп'ютерні презентації, зроблені у програмі PowerPoint [6].

Також є такі методи навчання з використанням технічних комп'ютерних засобів: лекції-презентації, електронні лекції, педагогічні експромти з використанням різних застосувань і програмних продуктів для логокорекції, проблемно пошукові методи навчання з використанням мережі Інтернет, тестування [3].

На сучасному етапі є комп'ютерні програми, направлені на розвиток різних психічних функцій дітей, таких як зорове та слухове сприймання, пам'ять, увага, словесно-логічне мислення, які можна з успіхом застосовувати при навчанні дітей старшого дошкільного [5].

Для якісного використання технічних методів у роботі виділяють декілька завдань.

Ознайомлювально-адаптаційного циклу: ознайомлення дітей із комп'ютером, правилами поведінки, комп'ютерною програмою, формування у дітей початкових навичок роботи на комп'ютері в процесі проведення корекційних занять; корекційно-освітнього і виховного циклу: корекція порушених функцій, формування і розвиток у дітей мовних і мовленнєвих засобів: вимови звуків, просодики, фонематичного сприйняття, лексики, граматичної будови мовлення; формування і розвиток навичок навчальної діяльності, словесно-логічного мислення, зорового і слухового сприйняття, вербальної і зорової пам'яті, уваги, мотиваційної, емоційно-вольової сфер; виховання самостійності, зосередженості, посидючості; залучення до співпереживання, співпраці; творчого циклу: розвиток уяви, пізнавальної активності [3].

Виділяють різні види технічних методів навчання.

В. Семенцов у своєму дослідженні поділяє їх на умовно на два напрямки: 1. Опосередковане навчання та розвиток. Використання глобальної мережі Інтернет. Можливості, що надаються різноманітними електронними ресурсами, дозволяють вирішити ряд завдань, актуальних для спеціалістів, що працюють у дошкільній. 2. Безпосередньо навчання.

Використання розвиваючих комп'ютерних програм. Використання мультимедійних презентацій. На сьогодні розроблено безліч комп'ютерних ігор та програм для роботи з дітьми. Готові комп'ютерні ігри в основному спрямовані на розвиток уваги і спостережливості, сприйняття, на вміння орієнтуватися в ігровій ситуації, на здійснення аналізу та синтезу, розвиток лексичної та граматичної ланки мовлення [4].

Також можна поділити їх на наступні напрямки. Інтерактивні завдання - завдання з матеріалами, які переміщуються, змінюються і виконують певні дії. Наступними це є відеоматеріали та аудіоматеріали, які дозволяють урізноманітнити завдання. Також виділяють додатки, логопедичні веб-сайти та онлайн-ресурси, які наповнені різноманітними як універсальними, так і поділеними на категорії матеріалами для постановки, автоматизації та диференціації звуків, закріпленні їх у мовленні. Мультимедійні презентації – з картинками, схемами та анімацією роблять заняття більш цікавими та наочними [4].

Технічні методи мають безліч переваг та недоліків. Основними перевагами виділяють наступні.

Надання інформації на екрані комп'ютера в ігровій формі викликає у дітей великий інтерес до діяльності з ним. Комп'ютер несе в собі образний тип інформації, зрозумілий дітям, які не володіють технікою читання та письма. Рухи, звук, мультиплікація надовго зосереджують увагу дитини [5. с. 39].

Також можна виділити, що інтерактивність матеріалів – дозволяє урізноманітнити та зробити заняття більш цікавим, потребує використання логіки, уваги, пам'яті та інших психічних функцій. Наочність - візуалізація та анімація допомагає дитині легше зрозуміти інструкцію.

Інформаційно-комунікаційні технології під час проведення логопедичних занять допомагають цікавіше подавати матеріал, а діти невимушено із цікавістю виконують запропоновані завдання, працюючи самостійно або в парах. Використання ІКТ у корекційному процесі оптимізує здійснення індивідуального підходу та розширює можливості роботи з наочним матеріалом, сприяючи успішному досягненню поставленої мети [1].

Водночас, необхідно враховувати й негативні моменти при роботі з комп'ютером. З обережністю слід вирішувати питання щодо комп'ютерних занять, якщо у дитини є невротичні розлади, судомні реакції, порушення зору, тому що комп'ютер може посилити всі ці відхилення в стані здоров'я [5].

До цих недоліків також можна додати нечітку візуалізацію артикуляційних процесів, не адаптивність ресурсів, неякісне та дорого-вартісний матеріал та інші.

Висновки. Отже, ми розглянули теоретичні аспекти використання технічних методів у корекційній роботі з дітьми з порушеннями звуковимови.

Основними технічними методами у корекції порушень звуковимови у дітей дошкільного віку виділяють інтерактивні та мультимедійні матеріали, відео та аудіо, різні логопедичні сайти і платформи, додатки. Виділяють низку недоліків і переваг у використанні таких матеріалів. Попри те, важливо пам'ятати, що технічні методи є лише доповненням до роботи логопеда. Їх слід використовувати з обережністю, під постійним контролем логопеда та з урахуванням індивідуальних потреб дитини.

Технічні методи дозволяють зробити процес корекції більш ефективним, цікавим та наочним, але не можуть повністю замінити кваліфіковану допомогу логопеда.

Перспектива дослідження. Ми вбачаємо велику перспективу досліджень теми використання технічних методів для навчання та процесу корекції порушень звуковимови у дітей та розробки нових методик і програм для цього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Решетнік С. М. Використання інноваційних технологій у корекційно-розвивальному процесі. матеріали VII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*. наукове видання. Суми, 2018. С.108.
2. Рібцун Ю. В. Використання ігрових прийомів у розвитку артикуляційної моторики молодших дошкільників із ЗНМ. *Дефектологія*. Київ, 2008. № 1. С. 11–13.
3. Савінова Н. В. Інноватика в логопедії. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III(36), Issue: 74, 2015. С.51-55.
4. Семенцов, В. В., Антоненко, І. Ю. Роль новітніх технічних засобів у корекційно-розвитковому процесі. збір. тез: *Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика*. Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія Запорізької обласної ради. Запоріжжя. 2018. С. 145-146.
5. Тендітнікова О. В. Застосування інформаційних технологій у корекції мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку: дип. роб. зі спец. 012 «Дошкільна освіта». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці 2021. 84 с.

б. Форостян О.І., Хапатнюковська В. О. Використання технічних засобів навчання на логопедичних заняттях. *Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць*. Одеса, 2023. С. 222-224.

Ліза ПРИСЯЖНА

студентка 2 курсу, спеціальності 016

Спеціальна освіта

(Олігофренопедагогіка. Логопедія)

Кам'янець – Подільський національний
університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник – **Дмитрієва О. І.**

канд. пед. наук, доцент

ВПЛИВ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ З ООП

Стаття присвячена впливу культури мовлення корекційного педагога на ефективність комунікативної взаємодії з дітьми з ООП. Здійснено аналіз теоретичних відомостей щодо впливу культури мовлення корекційного педагога на його професійну діяльність. Проведено та проаналізовано дослідження, присвячені темі даної публікації.

Ключові слова: культура мовлення, корекційний педагог, комунікативна взаємодія, діти з особливими освітніми потребами.

L. PRYSIAZHNA. INFLUENCE OF THE SPEECH CULTURE OF THE CORRECTIONAL TEACHER ON THE EFFECTIVENESS OF COMMUNICATIVE INTERACTION WITH CHILDREN WITH SEN

The article is devoted to the influence of the speech culture of the correctional teacher on the effectiveness of communicative interaction with children with SEN (special educational needs). An analysis of theoretical information on the influence of the correctional teacher's speech culture on his professional activity was carried out. Research devoted to the topic of this publication has been conducted and analyzed.

Key words: speech culture, correctional teacher, communicative interaction, children with special educational needs.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день тема впливу культури мовлення корекційного педагога на ефективність комунікативної взаємодії з дітьми з ООП набуває актуальності. Удосконалення культури мовлення дає можливість корекційним педагогам звернути увагу на важливі для їх мовлення якості, які мають бути наявні у них, а також, усвідомити, яким чином культура мовлення корекційного педагога впливає на ефективну комунікацію з дітьми з особливими освітніми потребами.